

lepše drevje. Tu nas iznenadi ogromni cvet zajedalke „Rafflesia Arnoldii“, kateri v obsegu meri do tri metre. Poleg stoji ponosno drevo 20 do 30 m visoko, z lepo krošnjo, in to prekrasno drevo je polno najhujšega strupa. Ako se mu deblo poškoduje, začne teči iz rane mlečen sok, in zlo njemu, kateri se tega soka z golo kožo dotakne, koj se mu spuste mehurji in zelo ga peče. In to strupeno drevo gre v vrsto kopriv, vele mu pa Javanci „antiar“. Ne raste samo na Javi, nego tudi po vsem Sundajskem, Filipinskem in Moluškem otočju, in od njega je navadni „upas“ ali strup, s kakoršnimso v poprejnem času domačini svoje strelice mazali. Poleg antiara raste na Javi še jedna hujša strupenka, katera gre mej strihnine. Znanstveno ime jej je „Strychnos Tietuté“, ker jo domačini „tjettek“ nazivajo. Nenavaden je ta grm, kateremu je deblo kot roka debelo, ali se vendar vpenja in vije kot plezalka ter gre v krošnje najvišjemu drevju. Veliko in zeleno perje izmenjuje se z velikimi kodri, s katerimi se ta plezalka čvrsto oprijema po drevesu. In ta strupenka ima po vrhu še prekrasno zelenkastobelo cvetje, katero prijetno diši, kakor da hoče pokriti strup, ki ga skriva v korenu. S korenja pripravljajo domačini s kuhanjem zloglasni strup, kateri nazivljejo kneževski strup. Lesena strelica se namoči v tem strupu, in položi v pihalnik, da jo Javanec na svoj plen odpihne. Javanec je izvrsten strelec in slabo tigru, kedar ga zadene strelica, kmalu se stegne. Dasi ima ta strupenkā toliko množino strupa, vendar ni s svojim neprijetnim duhom opasna, in nič se nam neče prigoditi, če se tudi z golo kožo dotaknemo samega soka. Java ima v izobilju prirodnih strahot, in zato je razdražena domišljija bojzaljivega človeka tako rodila najčudnejše pripovedke o strupenem drevesu. Na Javi se vrsti cela vrsta vulkanskih gora, katere so več potov najlepše kraje pokončale. Tu je glasovita „dolina smrti“, v katerej izpuhteva toliko strupene ogljenčeve kisline, da omami in umori vse, kar se plazi in leze in kar pri zemlji glavo nosi. Kedar na Himalajskih višinah ljudje čutijo teškočo v dihanju, pa menijo, da ta nadloga prihaja od izparivanja strupenih trav; tako se je tudi na Javi spletla bajka doline smrti s strupenim drevjem, dokler nam ni trezna znanost odkrila gole resnice.

Novice.

— **Pomiloščenje.** Presvitli cesar pomilostil oziroma odpustil je 79 kaznjencem ostalo kazen. Od teh 79 kaznjencev jih je 6 v Mariboru, 4 v Ljubljani, 2 pa v ženski kaznilnici v Begunjah.

— **Osobne vesti.** Gosp. Fran Vodopivec, profesor na Goriškem učiteljski in okr. šolski nadzornik, odlikovan je z naslovom ces. svetnika. — Deželni živinozdravnik gosp. Maks Pavlin v Radovljici imenovan je kot definitiven deželni okrajni zdravnik za Kranjsko.

— **Umrli** je 22. t. m. tukajšnji trgovec in mestni odbornik g. Peregrin Kajzel v 47. letu svoje starosti. Pokojnik bil je izvrsten rodoljub in blaga duša. N. v. m. p.!

— **Trgovinska in obrtniška zbornica v Ljubljani** izvolila je v svoji seji dne 19. t. m. za leto 1892 dosedanje predstojnike in sicer gg. Ivana Perdana, trgovca, za predsednika, Antona Klein-a, solastnika tiskarne za podpredsednika in Filipa Zupančiča, stavbenega mojstra, za provizoričnega predsednika.

— **Potrjeni deželni zakon.** Presvitli cesar je potrdil od deželnega zbora kranjskega v letu 1886 skleneni zakon, po katerem se premeni meja mej ljubljansko in spodnješišensko občino. Vsled tega zakona izločilo bode se mestno posestvo Tivoli in še nekaj drugih parcel od občine spodnješišenske in se priklopilo mestni občini ljubljanski.

— **Občni zbor kmetske posojilnice ljubljanske okolice** vršil se je v nedeljo dne 21. t. m. Iz blagajnikovega poročila za l. 1891 je posneti, da ima posojilnica sedaj 181.742 gld. 65 kr. upravnega premoženja, 158.663 gld. 95 kr. hranilnih vlog in 165.527 gld. na posojilih. Čistega dobička bilo je pretečeno leto 2224 gld. 58 kr. Dividende sklenilo se je izplačati po 6 %^o. V ravnateljstvo volili so se vsi prejšnji člani in sicer gosp. Janez Knez ravnateljem, Oton Bayr blagajnikom, Vekoslav Jenko kontrolorjem, A. Knez in Jan. Verhovnik odbornikoma. V nadzorstvo volili so se dr. Jos. Vošnjak, V. Ogorele in Ivan Rode.

— **Občni zbor društva Marijine bratovščine** vršil se je v nedeljo dne 21. t. m. ob mnogobrojni vdeležbi udov v magistratni dvorani. Iz poročila je povzeti, da društveno premoženje znaša 24 456 gld. 84 kr. in da društvo šteje 2528 udov. Za pogrebe izplačalo se je 2263 gld. 34 kr., podpore pa dalo 76 gld. Predsednikom izvoljen bil je zopet g. Karol Lahajner, namestnikom g. Ant. Klein, tajnikom g. Matija Kunc in blagajnikom g. Albin Arko.

— **Občni zbor Kranjske podružnice „Avstrijske družbe belega križa“** vršil se je dne 21. t. m. Predsednik g. železnični nadzornik Habit, načelnik postaje južne železnice v Ljubljani, pozdravil je navzoče. Poročilo o delovanju odbora in o računih se je vzelo odobrilno na znanje in izrekla zahvala načelniku in vsem odbornikom, kateri so z dobrim vspehom delovali v korist velevažne družbe. Za 1892. l. izvolili so se enoglasno dosedanji gospodje v odbor. Mi priporočamo onim krogom, kateri morejo podpirati človekoljubne namene te družbe, da se vpišejo za člane v kranjsko podružnico v Ljubljani. Razjasnila bode vsakemu rad dal g. načelnik podružnice Gustav Habit.

— **Družbe sv. Cirila in Metoda goriška ženska podružnica** nam je doposlala svoje poročilo za l. 1891. Ker iz njega lepo odseva vzorno delovanje vrlih rodoljubkinj ob bistri Soči, podajamo tu slovenskemu občinstvu kratko vsebino. — „Med mnogimi družbami“ — tako se pričinja poročilo, — „se težko katera dobi, ki bi tako globoko segala v vse sloje narodne in tako splošno zanimala vse zavedne Slovence, kakor uprav družba sv. Cirila in Metoda. Lepa njena ideja nas združuje, kakor ude jedne družine krog domačega ognjišča. Ob veselih in žalostnih prilikah se je spominjamo ter polagajoč darove na žrtvenik domovine nadaljujemo delo sv. blagovestnikov. Da bi še bolj goreče mogle vršiti domoljubni posel, združile smo se goriške Slovenke v žensko podružnico, ki je po letih sicer še mlada, a je pognala že tako krepke mladike, da je ne omaje vsak vetrič. To dokazuje uprav preteklo leto. Poleg načelnštva v Gorici so se trudile za družbin prospah še p. n. poverjenice: gspč. Josipina Dominko v Kobabridu, gospa Paljika v Volčah, gospa Josipina Kovačič pri Sv. Luciji, gspč. Gabrijela Doljak v Solkanu, gospa Makuc v Podgori, gospa Roza Bajt v Št. Andreži, gspč. Justina Štrukelj v Komnu, gospa Marija Lokar v Ajdovščini, gspč. Olga Fabijani v Čerličah in gospa Alojzija Mozetič v Prvačini. — Najlepši podružnični praznik je bila sijajna veselica 15. novembra 1891. l.; z njenimi dohodki so se lahko

pokrili stroški za „božičnico“ v otroških vrtech v Pevmi in Podgori. Mej ubožnejšo deco se je tedaj razdelila obleka, obuvalo, perilo in razne jestvine. Veliko veselje je bilo to za nedolžna otroška srca! Naj bi iskrica nedolžnega otroškega veselja šinila v srce blagih dobrotnikov mladine in jim vzbudila sladak spomin na mlade dni! Bog čuvaj blage dobrotnike! Bog čuvaj nedolžno deco! — Podružnično načelništvo je imelo 7 sej. Vseh dohodkov je bilo 418 gld. 13 kr., mej njimi 78 gld. 64 kr. radodarnih doneskov.“ — V četrtem letu svojega delovanja, t. j. 1892. l, ima goriška ženska podružnica 349 družbenic. in sicer 19 ustanovnic, 161 letnic in 169 podpornic. V načelništvo so voljene: g. Avgusta Šantel prvomestnica, g. Sofija Hamel zapisnikarica, g. Marija Kanceler blagajničarica; njih namestnice so pa: g. Ivana Dekleva, g. Viktorija Kavčič, g. Julija Fajgelj. — Naj-li dodamo poročilo še kaj navduševalnih besedij? Ne! Prepričani smo, da goriške rodoljubkinje in ž njim vred vse Slovenke goreče ljubijo in bodo ljubile našo mladino in da se tekmovaje trudijo za njeno versko, dinastično in narodno vzgojo.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— V letošnjem postnem pastirskem listu prevz. g. knezoškof ljubljanski razpravlja vprašanje o posvečevanju nedelj in praznikov in priporoča vernikom, da v tem oziru vestno svoje dolžnosti spolnujejo ter da posvečujejo nedelje in zapovedane praznike.

— Okrajni cestni odbor Črnomaljski izvolil je za načelnika g. Andreja Laknerja iz Črnomlja in za namestnika Miko Dragoša iz Dolenic.

— Občinske volitve. Občina Suhor izvolila je za župana Ivana Kramariča iz Dragomlja, Ivana Ambrožiča iz Berečevasi in Martina Geršiča iz Gornjega Suhora pa za svetovalca. — Občina Spodnja Idrija izvolila je županom Janeza Kendo iz Spodnje Kanomlje, za svetovalce pa Frančiška Čadeža iz Spodnje Kanomlje, Leopolda Žnidaršiča iz Spodnje Idrije in Jurija Gnjezdo iz Zgornje Kanomlje. — Občinski odbor v Ribnici izvolil je županom gosp. Frančiška Erhovnica, c. kr. notarja v Ribnici, za svetovalce pa gg. Jožefa Kljuna, Janeza Pauserja in Janeza Lovšina iz Ribnice, Antona Pogoreleca iz Goričevasi, Janeza Ilca in Jožefa Ambrožiča z Gorenje vasi, Janeza Skrabea iz Hrvač. — V občini Knežak izvolili so za župana Josipa Cučeka iz Knežaka in za svetovalca Luko Brgoča iz Bača in Josipa Sterleta iz Koritnic. — Občina Petrovavas izvolila je županom Jakoba Ivca iz Gorenje Pake in za svetovalca Janeza Gerzina iz Mihelje vasi in Janeza Pluta iz Ručetne vasi.

— Obesil se je pretečeno soboto v Ljubljani pekovski pomočnik Jurij Potočnik. Nesrečnež bil je doma pri Škofji Loki in se je baje obesil zaradi tega, ker je bil zaradi neprijavljenja k dopolnilnemu vojaškemu naboru obsojen na pet dnij zapora.

— Iz Dobrove se nam piše: Pretečeni mesec šolskemu napredku ni bil ugoden. Zaradi 70 cm viškega snega in hudega (— 19° R.) mraza je več dni šola bila skoro prazna. Zdravstvo je pri nas povoljno. Hripa nam prizanaša. Predpust je zelo miren in pameten, saj se nikomur koristnega dela ne manjka.

— V Zagrebu umrl je pretečeni teden sloveč hrvatski pisatelj in učenjak g. dr. Blaž. Lorkovič.

— Baragova petindvajsetletnica. Dne 19. t. m. poteklo je ravno 25 let, odkar je umrl slavni misijonar Friderik Baraga. Slavni rojak umrl je 1867. leta v Baltimoru.

— Ljudska šola v Vodah pri Trbovljah se bode razširila tako, da dobe dečki in deklice svojo četirirazrednico.

— V Trstu umrl je te dni preč. g. Ferd. Staudacher, častni kanonik in umirovljen gimnazijski veroučitelj. Pokojnik rodil se je 1819. leta v Moravčah na Kranjskem.

— Detomor. V Ravnah pri Šoštanju na Spodnjem Štajarskem zadušila je neka dekla otroka ter ga v gnoj zakopala. Žandarmerija je stvar takoj zvedela in je neusmiljenko zaprla.

— Grozno. Pri Beljaku stanovala je v samotni koči s tremi otroki uboga žena nekega zidarja, ki je bil z doma in na delu v Beljaku. Žena zboli in umrje ravno v času, ko je bila samo stareji hči doma. Hči vsa žalostna pustila je mrtvo samo ter je hitela ljudi klicat, da bi ji pomagali dati mater na pare. Pa kak prizor, ko se vrne. Mačka sedela je na materi in ji razjedala obraz. Le z veliko težavo spravili so mačko od trupa.

— Naša društva. Delavsko pevsko društvo Slavec je imelo svoj občni zbor na Sv. treh kraljev dan ob 2. uri popoldne pri Ferlinzu ob navzočnosti 53. članov. Podpredsednik Dražil otvori zbor, pozdravi navzoče in se spomni v toplih besedah umrlih podpornikov: dr. Poklukarja in Mikuliniča, Tajnik M. Jeločnik prečita poročilo o polletnem društvenem delovanju, ki v kratkih potezah pojasni vse za društvo važnejše dogodke. Blagajnik Mezeg poroča o denarnih razmerah. — Po nasvetu računskega pregledovalca J. Singerja se izreče blagajniku za trud zahvala. — Po živahnejšem razgovoru, med katerim se član Zagorjan za ponudeno mu predsedništvo zahvali, izvolijo se z večino glasov gg. J. Dražil, kot predsednik; Verzak, kot podpredsednik; Kotar, kot tajnik; Mezeg, kot blagajnik; Černe, Glinšek, Planinec in Trstenjak, kot odborniki; Pance in Štirn, kot revizorja. — Član Jeločnik priporoča napravo piramide za umrle člane, član Tavčar objavo letnega poročila koncem leta 1892. in pa ustanovitev pevske zaveze za Kranjsko. — Bivšemu predsedniku g. Valentinčiču izreče se zborova zahvala.

— Šolstvo. Ljudskih šol je bilo v Avstriji leta 1888/89 vsega skupaj 16.825, in sicer: 4670 na Češkem, 3378 v Galiciji, 2187 na Moravskem, 1705 na Tirolskem s Predarlško. 1452 v Nižji Avstriji, 785 na Štajarskem, 494 v Zgornji Avstriji, 471 v Šleziji, 352 na Koroškem, 347 na Primorskem, 293 na Kranjskem, 281 v Bukovini, 271 v Dalmaciji in 157 na Solnograškem.

Listnica vredništva.

Gospod S. v P. Kadar se poseka gozd, nikakor ne škoduje, če se nekaj let, predno se nov gozd zasadi, na dotični zemlji žito prideluje. Mlada drevesca navadno še bolje uspevajo, ker je zemlja bolj zrahljana.

Gosp. P. J. na B. Dober gosenčni lim se naredi, če se vzame 500 delov kolofonije, 200 delov svinske masti, 200 stearinovega olja in 100 delov beneškega terpentina. Najprej se kolofonij in mast na ognju v kaki posodi stopita, potem se pa pridene terpentina, nazadnje pa še stearinovega olja.

Gospod S. K. v Sk. Čistilni prašek za kositer in med (mesing) se napravi, če se raztopita dva dela oksalne kisline v 20 delih vode in se pridenejo 4 deli fino stolčenega plovca (Bimstein) in napolni v steklenice.

Gospod A. G. v Ž. Žaklji, v katerih je bil umeten gnoj, naj se dobro izperjo in voda vlije na gnoj ali pa v jamo za gnojnico, ker je v njej gotovo še nekaj gnojilnih snovij. Potom naj se dajo taki žaklji dobro zašiti in popraviti ter se jeseni dado dobro porabiti za krompir.